

ВІДЗИВ

офіційного опонента кандидата мистецтвознавства, доцента
К.В. Чернявського

на дисертацію **Сошинського Олександра Ігоревича**

«Еволюція та принципи інтеграції комплексу засобів дизайну у формуванні середовища торговельних центрів»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.07 - «Дизайн» у спеціалізовану вчену раду **К 64.109.01 при Харківській державній академії дизайну і мистецтв**

На відзив подані: текст дисертації (загальний обсяг – 315 ст.), основний текст – 180 ст., бібліографія – 220 поз. на 22 ст., ілюстрації та таблиці (100 ст.), термінологічний словник – 13 ст., акт впровадження, а також – автореферат дисертації (20 ст.).

Текстова частина складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Робота присвячена актуальній темі створення якісного середовища торговельних центрів на основі принципів інтеграції та синтезу дизайнерських об'єктів з архітектурою. Актуальність обраної теми підтверджується тим, що громадсько-торговельні комплекси є відносно новим функціональним типом будівель для України, який виступає у ролі великомасштабного арт-об'єкту і забезпечує для населення окрім торговельної, функцію дозвілля і розваг. При такій багатофункціональності важко досягти композиційної цілісності середовища. Саме тому автор підіймає проблему визначення основних принципів співіснування архітектурних і дизайнерських засобів формування середовища в умовах «тотального» розповсюдження дизайну. Актуальність теми підтверджується завданнями, викладеними в «Генеральному плані розвитку м. Харкова до 2016 року» та стратегічного розвитку м. Харкова до 2030 р. і включення його до глобальних міст ТОП-100.

Робота, безумовно, має наукову новизну, яка визначається тим, що автор вперше на основі вивчення великого обсягу літературних джерел і об'єктів

систематизував емпіричну історію розвитку формоутворення будівель із торговельною функцією та інтегрованих у них об'єктів дизайну (зарубіжний та вітчизняний досвід). В процесі дослідження було розроблено типологію засобів дизайну у формуванні архітектурно-художнього образу середовища торговельних центрів і визначено їх роль в процесах модернізації, реконструкції та арт-трансформацій інтер'єрів і фасадів сучасних торговельних центрів. Автором вперше визначено різні форми симбіозу та синтезу як загальні принципи інтеграції комплексу засобів дизайну у формуванні середовища торговельних центрів. Важливим внеском в теорію дизайну є запропонований здобувачем термін «комплекс засобів дизайну».

Слід відзначити чітку логіку побудови структури дисертаційної роботи – від аналізу еволюційного розвитку принципів інтеграції до аналізу сучасних втілень цих принципів.

У Вступі подано загальну характеристику роботи, сформульована та обґрунтована актуальність теми, мета, завдання, визначені об'єкт та предмет, методи проведення дослідження, визначені новизна і практичне значення одержаних результатів, а також наведені дані щодо апробації результатів дисертації.

У першому розділі «**Сучасний стан наукової думки за розв'язуваною проблемою. Понятійний апарат. Методика дослідження**» викладені результати наукових праць попередників, які зробили певний внесок у досліджувану проблему, визначений обсяг термінів і понять за темою, запропонований термінологічний словник, а головне сформульовано поняття «комплекс засобів дизайну» як сукупність об'єктів (предметного наповнення середовища), що є продуктами (результатом) відповідних видів проектно-дизайнерської творчості (індустріального дизайну – технологічно-інженерного, дизайну торговельного обладнання й устаткування, графічного дизайну, кольорового дизайну, світлового дизайну, мультисенсорного дизайну, інтерактивного дизайну, природно-ландшафтного дизайну), інтегрованими у середовище торговельних будівель і комплексів та й такими,

що виконують естетичні, формоутворюючі, відеоєкологічні, ергономічні, інформаційно-рекламні цільові функції.

Другий розділ **«Еволюція архітектурно-дизайнерського формоутворення об'єктів із торговельною функцією (зарубіжний та вітчизняний досвід)»** присвячений емпіричній історії розвитку торговельних комплексів та форм дизайну в різних країнах і регіонах, в різні епохи. Головний акцент у дослідженні зроблений на аналізі американських зразків торговельних центрів, які стали прототипами для західноєвропейської, а зараз і для української архітектури. В розділі представлений аналіз та цікаві фотоматеріали, що висвітлюють період розвитку торговельних будівель в період 1920-1990 рр. в містах колишнього СРСР (Києві, Харкові, Москві).

У третьому розділі **«Концепції симбіозу та синтезу як принципи інтеграції комплексу засобів дизайну у формуванні середовища торговельних центрів»** визначено типологію та властивості засобів дизайну.

Автором запропонована типологія засобів дизайну, що формують предметно-просторове середовище торгових комплексів (внутрішнє «наповнення» архітектурного об'єкта та його фасади): дизайн інженерно-механічних комунікацій (ліфти, ескалатори, травелатори); дизайн торговельного обладнання й устаткування (стаціонарного, рухомого, що трансформується); світловий дизайн; кольоровий дизайн як властивість конструкційно-обробних матеріалів; графічний дизайн; мультисенсорний дизайн; інтерактивний дизайн; природно-ландшафтний дизайн. Кожний із засобів широко проілюстрований в графоаналітичних таблицях. Слід відзначити великий обсяг ілюстративних матеріалів, що супроводжують дослідження, що свідчить на користь достовірності результатів даного дослідження. Про достовірність отриманих результатів свідчить експертне суб'єктивне оцінювання за участю професіоналів (архітекторів та дизайнерів) і представників інших спеціальностей з метою з'ясування найбільш ефективних засобів дизайну, що впливають на формування дизайнерського образу торговельного центру. Найбільш ефективними для формування

екстер'єру торговельних комплексів та його інтер'єрів, за результатами експертизи, виявились засоби графічного, світло-кольорового та природно-ландшафтного дизайну.

Висновки до дисертації викладені чітко і лаконічно. Автореферат дисертації повністю віддзеркалює її основні положення. Основні результати дослідження опубліковані у 14 статтях, з них 7 публікацій у фахових виданнях, 1 стаття – у науковому зарубіжному виданні (Білорусь) та 6 – апробаційного характеру в інших виданнях.

Поряд із висловленими позитивними аспектами про дисертацію, слід вказати на недоліки, які мають місце у тексті дисертації чи в авторефераті.

До зауважень слід віднести наступне:

1. На думку опонента у назві першого розділу **Сучасний стан наукової думки за розв'язуваною проблемою. Понятійний апарат. Методика дослідження** словосполучення «розв'язуваною проблемою» варто було б замінити на «поставленою проблемою» для більш чіткого розкриття думки та лаконічності.
2. В першому розділі роботи у підпункті «1.1. Аналітичний огляд теоретичних досліджень за темою» (ст. 10), автор посилається на праці доктора архітектури В.А. Абизова у сфері фундаментальних основ теорії архітектури, містобудування та теорії дизайну, проте у списку використаних джерел посилання немає. Наприклад, навести роботу - Абызов В.А. Архитектура общественных зданий с гибкой планировкой / В.А.Абызов, В.В.Куцевич – К.: Будивэльнык, 1990. – 112 с.
3. У авторефераті дисертації у списку опублікованих праць за темою дисертації (ст. 17-18) позиція 2 та позиція 11 можна відмітити незначні граматичні помилки, проте це зауваження можна віднести до чисто технічної помилки.

Вказані зауваження не знижують цінності дисертації, яка є актуальною завершеною працею, в якій вирішується конкретне завдання щодо визначення основних принципів інтеграції засобів архітектури і дизайну. Дисертація за обсягом та змістом відповідає вимогам МОН щодо кандидатських дисертацій. Автор дисертації – Сошинський Олександр Ігоревич – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.07 – Дизайн.

Офіційний опонент

Кандидат мистецтвознавства,
доцент, завідувач кафедри рисунку
та живопису Київського національного
університету технологій та дизайну

К.В. Чернявський

підпис К.В. Чернявського засвідчую:

